

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Współpraca w obszarze południowego Bałtyku a perspektywy rozwojowe i wyzwania dla województwa pomorskiego

Jak przygotować dobry projekt do programu Interreg Południowy Bałtyk 2021-
2027?

Dr Wiktor Szydarowski

Webinarium informacyjne, 11 maja 2023 r.

Zakres prezentacji

- I. Specyfika programu Interreg Południowy Bałtyk 2021-2027.
Ścieżka myślenia
- II. Tło polityki rozwoju (wyzwania rozwojowe dla obszaru Programu vs. wyzwania rozwojowe dla województwa pomorskiego)
- III. Rady dla potencjalnych beneficjentów
- IV. Inspirujące przykłady projektów

I. Specyfika programu Interreg Południowy Bałtyk 2021-2027. Ścieżka myślenia

Obszar wsparcia i beneficjenci

Beneficjenci programu

Obszar wsparcia programu obejmuje następujące kraje i regiony: w Polsce – subregiony: miasto Szczecin, szczeciński, szczecinecko-pyrzycki, koszaliński, słupski, chojnicki, starogardzki, gdański, trójmiejski i elbląski (opcjonalnie subregion olsztyński); w Niemczech – okręgi (Landkreise) Mecklenburg-Vorpommern: Nordwestmecklenburg, Rostock, Vorpommern-Rügen, Vorpommern-Greifswald oraz miasto na prawach powiatu (Kreisfreie Stadt) Rostock; w Danii – Gmina Regionalna Bornholm oraz Region Zealand (podregiony: Østsjælland, Vest- og Sydsjælland); w Szwecji – powiaty: Kalmar, Blekinge, Skåne i Kronoberg; na Litwie – powiaty: Klaipėda, Tauragė i Telšiai.

O dofinansowanie może ubiegać się szeroki wachlarz beneficjentów, w tym:

- władze krajowe, regionalne i lokalne lub ich stowarzyszenia,
- podmioty prawa publicznego lub prywatnego, agencje rozwoju regionalnego,
- MŚP, ich klastry oraz sieci,
- organizacje pozarządowe posiadające osobowość prawną,
- organizacje międzynarodowe posiadające siedzibę operacyjną na obszarze programu,
- szkoły, szkolnictwo wyższe i instytucje badawczo-rozwojowe,
- instytucje ochrony dziedzictwa przyrodniczego, kulturowego i narodowego, instytucje wspierające.

Czym są (i nie są) projekty w ramach programu Południowy Bałtyk 2021-2027

- Mało popularne narzędzie wspierania rozwoju, z uwagi na niską medialność (z reguły nie finansują inwestycji infrastrukturalnych).
- Odznaczają się specyficzną logiką (akcent na rozwiązania miękkie - pilotażowe i demonstracyjne - ale przynoszące trwałe rezultaty).
- Umożliwiają pozyskanie nowych umiejętności, kompetencji itp. w sytuacji, gdy nie są one dostępne w kraju.
- Są przydatne na etapie przedinwestycyjnym oraz jako podstawa prac strategicznych (np. plany działań i rozwoju, modele współpracy, studia wykonalności, pilotażowe wdrożenia, rekomendacje dla decydentów i praktyków w danej dziedzinie, itp.)
- Oferują „europejskie przetarcie” w przygotowaniu działań inwestycyjnych (finansowanych np. z FE 2021-2027), umożliwiając uwzględnienie szerszej perspektywy terytorialnej oraz wykorzystanie istniejących doświadczeń za granicą.

Korelacja z założeniami programu

Czy problem, który mamy do rozwiązania, ma odniesienie terytorialne, tj. wynika z **różnic** w tempie rozwoju pomiędzy regionami Południowego Bałtyku albo z istotnych cech społ.-gosp.?

WIZJA PROGRAMU:
„Zjednoczeni przez morze dla
działań na rzecz niebieskiej i
zielonej przyszłości -
innowacyjny, zrównoważony,
atrakcyjny i aktywny Południowy
Bałtyk”

- ✓ Czy do jego rozwiązania potrzeba nam współdziałania ponad granicami kraju („zjednoczeni”)? Czy i dlaczego nie możemy uporać się z nim sami, bądź korzystając z wiedzy lokalnych ekspertów? Z jakich powodów (dostęp do informacji, brak kompetencji, umiejętności, kontaktów, itp.)?
- ✓ Czy rozwiązanie problemu posłuży aspiracjom społeczności programu („niebieska i zielona przyszłość”)?
- ✓ Czy rozwiązanie problemu wpisywać się będzie w któryś z atrybutów wizji:
 - „**Innowacyjny**” - tj. czy będziemy w stanie skorzystać z zasobów intelektualnych w obszarze Południowego Bałtyku?
 - **Zrównoważony**” - tj. czy będzie ono miało pozytywny na rozwój środowiskowy, społeczny i gospodarczy?
 - „**Atrakcyjny**” - tj. czy może bazować na naturalnych i kulturowych walorach obszaru Południowego Bałtyku?
 - „**Aktywny**” - tj. czy zaangażuje w działanie różne grupy interesariuszy, w tym organizacje pożytku publicznego?

Ścieżka myślenia. Krok 1

Weryfikacja - czy nasz pomysł na projekt spełnia poniższe wymogi:

REALIZUJE
NADRZĘDNY CEL

Zbudowanie innowacyjnego, zrównoważonego, atrakcyjnego i aktywnego obszaru Południowego Bałtyku poprzez działanie na rzecz „niebieskiej” i „zielonej” przyszłości.

DLA KOGO

Ostateczny odbiorca : społeczność (mieszkańcy) i/lub podmioty gospodarcze - ich konkretne potrzeby. **Beneficjent projektu występuje jedynie w roli swoistego katalizatora zmian!**

W JAKI SPOSÓB

Działania **miękkie** (wymiana doświadczeń i dobrych praktyk; wspólne wzorce, standardy, modele biznesowe i plany działania, zharmonizowane dokumenty strategiczne, wspólne nowe produkty i usługi, itp.) oraz elementy infrastruktury i wyposażenia o charakterze **pilotażowym i demonstracyjnym**

Umieszczenie w układzie priorytetów interwencji

Czy problem, który mamy do rozwiązania, wpisuje się w **logikę priorytetów** Programu? Jeśli tak, w którym konkretnie priorytecie możemy nasz problem umiejscowić?

Priorytet 1: Innowacyjny Południowy Bałtyk – zwiększanie poziomu innowacji i internacjonalizacji podmiotów lokalnych

1.1 Cyfryzacja regionu

1.2 Budowanie łączności regionu poprzez internacjonalizację

Priorytet 2: Zrównoważony Południowy Bałtyk – promowanie zrównoważonego rozwoju oraz niebieskiej i zielonej gospodarki

2.1 Wsparcie przejścia na zieloną energię

2.2 Promowanie zrównoważonego wykorzystania wody

2.3 Wspieranie rozwoju o obiegu zamkniętym i bardziej zasobooszczędnego

Priorytet 3: Atrakcyjny Południowy Bałtyk – aktywacja potencjału turystycznego Obszaru Południowego Bałtyku

3.1 Rozwój zrównoważonej, odpornej i innowacyjnej turystyki

Priorytet 4: Aktywny Południowy Bałtyk – poprawa zarządzania współpracą

4.1 Wzmocnienie zdolności współpracy podmiotów z siedzibą w Obszarze Południowego Bałtyku (w tym społeczeństwa obywatelskiego)

Umieszczenie w układzie priorytetów interwencji

Jak możemy uzasadnić, iż w rozwiązanie naszego problemu warto zainwestować środki?

- ✓ Strona: <https://www.ewt.gov.pl/strony/o-programach/programy-interreg-2021-2027/program-interreg-poludniowy-baltyk-2021-2027/> zawiera linki do dokumentów programu (po polsku i po angielsku)
- ✓ Podrozdział „Kluczowe wyzwania” w rozdziale 1.2 (Wspólna strategia programu) pozwala wzmocnić przesłanki na rzecz stworzenia naszego projektu
- ✓ Podrozdział „Powiązane rodzaje działań oraz ich oczekiwany wkład w realizację wspomnianych celów szczegółowych” ukierunkowuje myślenie, w jaki sposób zdefiniować profil projektu
- ✓ Rozdział „Wskaźniki produktu i rezultatu” daje inspiracje, jak określić trwałe efekty realizacji naszego projektu

Ścieżka myślenia. Krok 2

Wskazówki: gdyby nasz problem dotyczył trudności we wdrażaniu inteligentnych rozwiązań w sferze usług publicznych (Cel 1.1 – Cyfryzacja regionu), co warto byłoby uwzględnić w opisie?

- ✓ Z czego wynika konieczność wdrożenia takich rozwiązań na naszym terytorium (region, powiat, gmina, obszar funkcjonalny, itp.)? Czy występują różnicowania w dostępie do usług (pomiędzy obszarami i/lub grupami społeczności)? Czy możemy nasze argumenty poprzeć jakimś dokumentem źródłowym - analizą, diagnozą, strategią, planem działania, itp.?
- ✓ Dlaczego działania w tej mierze prowadzone przez odpowiedzialne podmioty (np. przy współfinansowaniu ze środków RPO/FE) nie przynoszą zakładanych efektów i musimy odwołać się do narzędzi współpracy transgranicznej?
- ✓ Co współpraca transgraniczna miałaby przynieść w sferze wiedzy, umiejętności, kompetencji, dostępu do sieci współpracy, itp.? Jak skorzystałby na tym odbiorca docelowy (konkretna społeczność i/lub środowisko gospodarcze)?
- ✓ Jakie byłyby korzyści z realizacji takiego projektu w szerszym wymiarze terytorialnym, np. dla całego obszaru Południowego Bałtyku? Czym i w jaki sposób moglibyśmy podzielić się efektami?

II. Tło polityki rozwoju (wyzwania rozwojowe dla obszaru Programu vs. wyzwania rozwojowe dla województwa pomorskiego)

Zbieżność potrzeb rozwojowych

Matryca sumaryczna

Priorytety i cele szczegółowe Programu Południowy Bałtyk 2021-2027	Wybrane potrzeby rozwoju województwa pomorskiego (Strategia 2030)
Priorytet 1: Innowacyjny Południowy Bałtyk – zwiększanie poziomu innowacji i internacjonalizacji podmiotów lokalnych	
1.1 Cyfryzacja regionu	++
1.2 Budowanie łączności regionu poprzez internacjonalizację	++
Priorytet 2: Zrównoważony Południowy Bałtyk – promowanie zrównoważonego rozwoju oraz niebieskiej i zielonej gospodarki	
2.1 Wsparcie przejścia na zieloną energię	+++
2.2 Promowanie zrównoważonego wykorzystania wody	++
2.3 Wspieranie rozwoju o obiegu zamkniętym i bardziej zasobooszczędnego	++
Priorytet 3: Atrakcyjny Południowy Bałtyk – aktywacja potencjału turystycznego Obszaru Południowego Bałtyku	
3.1 Rozwój zrównoważonej, odpornej i innowacyjnej turystyki	+++
Priorytet 4: Aktywny Południowy Bałtyk – poprawa zarządzania współpracą	
4.1 Wzmocnienie zdolności współpracy podmiotów z siedzibą w Obszarze Południowego Bałtyku (w tym społeczeństwa obywatelskiego)	++

Zbieżność potrzeb rozwojowych

Cel 1.1 – korelacja tematyczna (**druk wytłuszczony**)

Cel - Południowy Bałtyk	Potrzeby rozwoju obszaru Południowego Bałtyku (OPB)	Wybrane potrzeby rozwoju województwa pomorskiego (Strategia 2030)
1.1 Cyfryzacja regionu	<p>Cyfryzacja jako narzędzie ograniczania skutków wynikających z relatywnie niskiego poziomu dostępności i mobilności pomiędzy regionami PB</p> <p>Pobudzanie inteligentnych specjalizacji i kluczowych branż gospodarczych, w tym silniejszy rozwój gospodarki morskiej (np. cyfryzacja portów, wspólne standardy bezpieczeństwa i aplikacje dla małych portów)</p> <p>Stymulowanie zintegrowanych usług (np. optymalizacja transportu pasażerów i towarów)</p> <p>Cyfryzacja usług publicznych (np. upowszechnienie e-rozwiązań w transporcie, e-zdrowie) oraz harmonizacja danych w dziedzinie współpracy transgranicznej</p> <p>Wspólne, transgraniczne sposoby uczenia się (np. narzędzia internetowe, aplikacje itp.) w najbardziej istotnych sektorach gospodarki oraz na obszarach wiejskich i w grupach narażonych na wykluczenie cyfrowe (np. osoby starsze i z niepełnosprawnościami)</p>	<p>Cztery Inteligentne Specjalizacje Pomorza: Technologie offshore i portowo-logistyczne (ISP 1), Technologie interaktywne w środowisku nasyconym informacyjnie (ISP 2), Technologie ekoefektywne w produkcji, przesył, dystrybucji i zużyciu energii i paliw oraz w budownictwie (ISP 3) oraz Technologie medyczne w zakresie chorób cywilizacyjnych i okresu starzenia (ISP 4)</p> <p>Rozwój usług e-zdrowia ograniczany jest, m.in. brakiem aplikacji zsynchronizowanych z publicznym systemem opieki zdrowotnej skierowanych do pacjentów</p> <p>Istotna jest dostępność oraz zachowanie ciągłości i jakości opieki zdrowotnej, w tym wykorzystanie technologii cyfrowych w jej funkcjonowaniu, a tym samym budowanie odporności na sytuacje kryzysowe w ochronie zdrowia</p> <p>Negatywnym rezultatem cyfryzacji życia jest wzrost skali zagrożeń związanych z cyberprzestępczością</p>

Zbieżność potrzeb rozwojowych

Cel 1.2 – korelacja tematyczna (**druk wytłuszczony**)

Cel - Południowy Bałtyk	Potrzeby rozwoju obszaru Południowego Bałtyku (OPB)	Wybrane potrzeby rozwoju województwa pomorskiego (Strategia 2030)
1.2 Budowanie łączności regionu poprzez internacjonaliza cję	<p>Niewystarczająca konkurencyjność i innowacyjność MSP, a także ich niewielka obecność na rynku międzynarodowym (strach przed nieznanym rynkiem, niewystarczająca wiedza, zasoby finansowe i kadry, a nawet ograniczona pomoc ze strony organizacji wsparcia biznesu w uzyskaniu dostępu do informacji na temat możliwości, warunków i procedur operacji na rynku międzynarodowym)</p> <p>Konieczność wspierania transferu technologii i współpracy między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczymi i sektorem szkolnictwa wyższego w internacjonalizacji gospodarki OPB</p> <p>Konieczność poprawy zdolności innowacyjnych, jakości usług i internacjonalizacji wśród podmiotów lokalnych w sektorach wiodących OPB np. w sektorze niebieskim i zielonym (w tym w sektorze morskim/offshore)</p>	<p>Mimo dobrej pozycji eksportowej, nadal widoczne są ograniczone kompetencje oraz doświadczenia przedsiębiorców w zakresie internacjonalizacji działalności, a także niska świadomość korzyści wynikających z umiędzynarodowienia</p> <p>Mimo podejmowanych działań i funkcjonowania wyspecjalizowanych jednostek, wciąż niewykorzystany pozostaje potencjał w obszarze współpracy nauki i biznesu w zakresie komercjalizacji wiedzy, patentowania rozwiązań czy tworzenia spin-off</p> <p>Brak spójnego wizerunku oraz silnej marki gospodarczej regionu, jak również marketingowego wykorzystania marek gospodarczych</p> <p>Pomimo znacznych wysiłków mających na celu wzmocnienie innowacyjności, region nadal zajmuje słabą pozycję na tle UE</p>

Zbieżność potrzeb rozwojowych

Cel 2.1 – korelacja tematyczna (**druk wytłuszczony**)

Cel - Południowy Bałtyk	Potrzeby rozwoju obszaru Południowego Bałtyku (OPB)	Wybrane potrzeby rozwoju województwa pomorskiego (Strategia 2030)
2.1 Wsparcie przejścia na zieloną energię	<p>Niewykorzystywany potencjał OPB w zakresie sektorów zielonych technologii (zwłaszcza energię wiatrowej i zrównoważonej biomasy - np. odpady z rolnictwa, leśnictwa i przemysłu drzewnego) - w kontekście pozycjonowania OPB jako lidera w zakresie niebieskiej i zielonej gospodarki</p> <p>Konieczność zwiększenia intensywności współpracy w dziedzinie polityki energetycznej, np. w sferze morskiej energii wiatrowej i związanej z nią infrastruktury sieciowej</p> <p>Mało rozwiązań usprawniających dystrybucję i magazynowanie energii odnawialnej w celu zapewnienia jej właściwej integracji z systemami energetycznymi</p> <p>Potrzeba promowania wykorzystania energii odnawialnej i zielonych paliw</p>	<p>Technologie ekoefektywne w produkcji, przesyłce, dystrybucji i zużyciu energii i paliw oraz w budownictwie (ISP 3)</p> <p>Brak samowystarczalności energetycznej Pomorza przesłanką do wspierania rozwoju energetyki wiatrowej na morzu - ogromny potencjał rozwoju dla polskich portów morskich i ich zaplecza</p> <p>Niewystarczająca jakość współpracy między przedsiębiorcami, jednostkami naukowymi oraz samorządami terytorialnymi w obszarze OZE, w tym w zakresie rozwoju energetyki prosumenckiej</p> <p>Konieczność rozwoju rozproszonych odnawialnych źródeł energii jako impuls dla wzrostu gospodarczego, zwłaszcza na obszarach wiejskich (wykorzystanie potencjału biomasy i energii słonecznej)</p> <p>Potencjał elektromobilności oraz wykorzystanie paliw alternatywnych (w tym wodoru)</p>

Zbieżność potrzeb rozwojowych

Cel 2.2 – korelacja tematyczna (**druk wytłuszczony**)

Cel - Południowy Bałtyk	Potrzeby rozwoju obszaru Południowego Bałtyku (OPB)	Wybrane potrzeby rozwoju województwa pomorskiego (Strategia 2030)
2.2 Promowanie zrównoważonego wykorzystania wody	<p>Relatywnie niski poziom współpracy w zakresie polityki zarządzania zasobami wodnymi, zielonych technologii w gospodarce wodnej (w tym zrównoważonego użytkowania gruntów, zbiórki i oczyszczania ścieków), gospodarki wodami powodziowymi, zmniejszenia wpływu substancji odżywczych z małych i rozproszonych źródeł w obszarach zlewk</p> <p>Zabezpieczanie różnych sprzecznych sposobów użytkowania wody służących interesom publicznym (np. rekreacja i czas wolny - gospodarcze wykorzystanie zasobów wodnych, w tym przyszłych dostaw wody pitnej i dla potrzeb przemysłu - ochrona zasobów wodnych)</p> <p>Konieczność zwiększania bioróżnorodności wód i akwakultury, z naciskiem na ograniczanie eutrofizacji i zanieczyszczenia wód OPB</p> <p>Wdrażanie rozwiązań w celu ograniczenia ryzyka zanieczyszczenia wód przez substancje niebezpieczne zdeponowane na dnie Bałtyku</p>	<p>Niewydolne systemy zagospodarowania i odprowadzania wód opadowych i roztopowych (w szczególności te oparte na kanalizacji ogólnospławnej); wyzwaniem - odpowiednie zarządzanie tymi wodami (przede wszystkim w miejscu w ich powstawania)</p> <p>Zagrożenie powodziowe od strony morza oraz rzek wzrastające ze względu na sposób zagospodarowania terenów przybrzeżnych</p> <p>Potrzebna szeroka i spójna kampania informacyjno-edukacyjna społeczeństwa w procesie adaptacji do zmian klimatu</p> <p>Konieczność ciągłego monitorowania krytycznych parametrów środowiskowych Morza Bałtyckiego z uwagi na zrzut zanieczyszczeń biogennych oraz zanieczyszczenie wód morskich plastikami, w tym mikroplastikami; poważnym zagrożeniem są też wraki statków ze zbiornikami z paliwem oraz broń zatopiona w okresie II wojny światowej</p>

Zbieżność potrzeb rozwojowych

Cel 2.3 – korelacja tematyczna (**druk wytłuszczony**)

Cel - Południowy Bałtyk	Potrzeby rozwoju obszaru Południowego Bałtyku (OPB)	Wybrane potrzeby rozwoju województwa pomorskiego (Strategia 2030)
2.3 Wspieranie rozwoju o obiegu zamkniętym i bardziej zasobooszczędnego	<p>Potrzeba współpracy w zakresie polityki zarządzania zasobami przyrodniczymi (zmniejszenie zasobochłonności i zamknięcie obiegu materiałów i substancji odżywczych)</p> <p>Potrzeba rozwoju wspólnych modeli biznesowych (np. usługa zamiast sprzedaży produktu, zapobieganie powstawaniu odpadów, stosowanie nietoksycznych materiałów, ponowne wykorzystanie odpadów, w tym z sektora rybołówstwa, leśnictwa i rolnictwa, recykling, odzyskiwanie, zoptymalizowane wykorzystanie energii)</p> <p>Konieczność promowania zachowań i postaw wspierających odpowiedzialną konsumpcję i produkcję</p> <p>Budowanie świadomości nt. gospodarki odpadami w gospodarstwach domowych oraz gospodarowania odpadami, wodą, ciepłem, obiektami, transportem w procesach produkcyjnych</p>	<p>Duża zasobochłonność pomorskiej gospodarki połączona ze wzrostem zużycia materiałów i ich nieefektywnym wykorzystaniem wpływa na wysoki poziom generowanych odpadów i znikome zamknięcie w obiegu materiałów</p> <p>Niewystarczający poziom recyklingu, kompostowania lub fermentacji odpadów</p> <p>Poważnym problemem w regionie jest obecność dzikich wysypisk odpadów - konieczność stałej inwentaryzacji i monitoringu tych miejsc oraz, w niektórych przypadkach, pilnej remediacji wraz z rekultywacją terenu w celu zapewnienia bezpieczeństwa środowiskowego</p> <p>Inicjatywy aktywizujące mieszkańców w kluczowych dla regionu obszarach, m.in. w zakresie ochrony środowiska i klimatu, w szczególności poprawy jakości powietrza, racjonalnego gospodarowania zasobami, oszczędności i poszanowania energii oraz wykorzystania OZE czy adaptacji do zmian klimatu - są w dużej mierze nietrwałe i rozproszone, przez co nie tworzą spójnego systemu</p>

Zbieżność potrzeb rozwojowych

Cel 3.1 – korelacja tematyczna (**druk wytłuszczony**)

Cel - Południowy Bałtyk	Potrzeby rozwoju obszaru Południowego Bałtyku (OPB)	Wybrane potrzeby rozwoju województwa pomorskiego (Strategia 2030)
3.1 Rozwój zrównoważonej, odpornej i innowacyjnej turystyki	<p>Niesatysfakcjonujące rozpoznanie OPB jako obszaru atrakcyjnego turystycznie, o wspólnym dziedzictwie kulturowym</p> <p>Konieczność wzmocnienia transgranicznej oferty i produktów turystyki kulturowej oraz produktów turystyki zrównoważonej - w drodze do zbudowania wspólnej marki OPB jako produktu turystycznego, złagodzenia skutków sezonowości turystyki i przechodzenia na zrównoważoną, całoroczną turystykę</p> <p>Niewykorzystywany potencjał sektorów kulturalnych i kreatywnych</p> <p>Potrzeba identyfikacji nowych sposobów aktywizacji społecznej, w tym dla osób z grup wrażliwych lub wykluczonych społecznie</p>	<p>Niskie wykorzystanie spójnych i nowoczesnych form informacji i promocji w odniesieniu do walorów i oferty regionu skierowanej do turystów, jak i mieszkańców</p> <p>Szansa wspierania aktywności związanych z rozszerzeniem oferty zdrowotnej</p> <p>Ważna kontynuacja działań zmierzających do dalszego rozwoju funkcji turystycznej małych portów morskich - ich potencjał nie jest dostatecznie wykorzystany</p> <p>Konieczność kompleksowego podejścia do ochrony przyrody i krajobrazu, w tym w szczególności do obszarów chronionych, które mają kluczowe znaczenie dla usług ekosystemowych oraz rozwoju turystyki</p> <p>Brak systemowej współpracy podmiotów działających w obszarze kultury, w tym NGO, podmiotów oświatowych oraz JST w celu integracji mieszkańców oraz promocji różnorodności kulturowej, bogatego dziedzictwa kulturowego i tradycji morskich</p>

Zbieżność potrzeb rozwojowych

Cel 4.1 – korelacja tematyczna (**druk wytłuszczony**)

Cel - Południowy Bałtyk	Potrzeby rozwoju obszaru Południowego Bałtyku (OPB)	Wybrane potrzeby rozwoju województwa pomorskiego (Strategia 2030)
4.1 Wzmocnienie zdolności współpracy podmiotów z siedzibą w Obszarze Południowego Bałtyku (w tym społeczeństwa obywatelskiego)	<p>Budowanie umiejętności współpracy, wielopoziomowego zarządzania i dialogu międzykulturowego pomiędzy podmiotami lokalnymi - uważanymi za nowych uczestników współpracy transgranicznej</p> <p>Konieczność rozwijania silniejszych powiązań między społeczeństwem obywatelskim a podmiotami publicznymi poprzez zachęcanie do oddolnego udziału w podejmowaniu decyzji i kształtowaniu polityk</p> <p>Zaangażowanie młodzieży w społeczeństwo obywatelskie oraz działania o wymiarze transgranicznym</p> <p>Wymiana doświadczeń w dziedzinie innowacji społecznych między uniwersytetami, uczniami szkół średnich i zawodowych oraz absolwentami</p>	<p>Stosunkowo niski poziom otwartości i współpracy pomorskich szkół z innymi podmiotami (zwłaszcza z NGO, instytucjami kultury i uczelniami) oraz ze społecznością lokalną</p> <p>Konieczność wzmacniania kapitału społecznego, m.in. poprzez edukację obywatelską i kulturową, w tym morską, a także współpracę z instytucjami kultury oraz NGO</p> <p>Nie w pełni wykorzystany potencjał NGOs w zakresie świadczenia usług społecznych</p> <p>Wyzwaniem jest pobudzanie i koordynowanie działań wolontariatu (kluby, centra wolontariatu), w tym wolontariatu długoterminowego, szczególnie w zakresie usług społecznych</p> <p>Ważne jest prowadzenie aktywnej, włączającej i odpowiedniej polityki integracyjnej wobec cudzoziemców</p>

III. Rady dla potencjalnych beneficjentów

Pomysł na projekt?

- Ważne zagadnienie, aspekt, problem do rozwiązania?
- Ma charakter ponadnarodowy? Do podjęcia wspólnie?
- Skonsultowany z grupą docelową? Jest potrzebny?
- Umocowanie w strategiach/politykach rozwoju? Jakiego szczebla?
- Istnieją sprawdzone praktyki? Są do pozyskania? Z obszaru Programu czy spoza?
- Wcześniejsze doświadczenia (projekty) do wykorzystania?
- Wartość dodana? Co nowego?
- Przewidywane wyniki do rozpowszechnienia/powielenia/zastosowania gdzie indziej?
- Pomysł atrakcyjny? Do wypromowania? Czym zaskoczy recenzentów?

Partnerstwo

- Warunki brzegowe (formalne)
- Partnerzy o wystarczających kompetencjach? Odpowiednie zasoby ludzkie (personel), finansowe (wkład własny), czasowe, szanse przełożenia na trwałe rozwiązania (*durability*)?
- Partnerzy reprezentujący różne sfery działalności (*cross-sectorality*)? Jak znaleźć odpowiednie, uzupełniające partnerstwo podmioty?
- Organizacje stowarzyszone (*associated partners*) jako reprezentanci grup docelowych: potrzeby, możliwości, konkretna rola we wdrażaniu projektu?
- Szeroko pojęte grupy docelowe: kto, jak dotrzeć, jak zmotywować?
- Liczba partnerów formalnych i stowarzyszonych vs. „moce przerobowe”

Partner wiodący, partnerzy formalni

- Rozdział obowiązków, umowa partnerstwa
- Partnerzy a budżet: podział środków
- Sekretariat projektu
- Grupa sterująca
- Wdrażanie, raportowanie, monitorowanie
- Obsługa partnerów stowarzyszonych
- Informacja i promocja, branding projektu
- Zarządzanie ryzykiem (co, jeśli...)

Logika budowy projektu (1)

UZASADNIENIE (Cd. myślenia nad pomysłem na projekt)

- Pytania „operatory”: Nadrzędny cel (dlaczego?) Dla kogo? Co chcemy zmienić?
- Jak wygląda sytuacja wyjściowa (w grupie docelowej)? Fakty?
- Charakter przełomowy? Innowacyjne podejście?
- Co myślą o tym nasi partnerzy i przedstawiciele grup docelowych?

Logika budowy projektu (2)

CELE PROJEKTU

- Co chcemy poprawić w sytuacji grupy docelowej nakreślonej w uzasadnieniu projektu?
- Czy ten cel jest realistyczny (siły, czas i środki)?
- W jaki sposób nasz cel wpisuje się w cel całego Programu?

EFEKTY PROJEKTU

- Jaka zmiana (w sytuacji grupy docelowej) ma być bezpośrednim efektem naszych działań?
- Czy te rezultaty będą samodzielnie osiągnięte przez nasz projekt, czy też jedynie się do nich przyczynimy (efekt X poprzez)
- Czy tę zmianę możemy zmierzyć (oszacować)? W jaki sposób?

Logika budowy projektu (3)

PODEJŚCIE TRANSGRANICZNE (*cross-border approach*)

- W jaki sposób osiągniemy cel i zakładane efekty?
- Planowane działania i ich wzajemne powiązanie (między pakietami roboczymi i wewnątrz pakietów roboczych)
- Wymiar transgraniczny i jego wartość dodana! Dlaczego działamy wspólnie?
- Dalsza współpraca (po zakończeniu projektu)?

PROJEKT ≠ SUMA DZIAŁAŃ LOKALNYCH

- Nie wystarczy złączenie w całość lokalnych działań/produktów
- Zdefiniowany interes wspólny? Korzyści dla wszystkich? Korzyści dla całego obszaru?

Logika budowy projektu (4)

TRWAŁOŚĆ EFEKTÓW (*durability of results, transferability of outputs*)

- Co po nas zostanie?
- Rozwiązania wcielone w życie (w instytucjach partnerów formalnych i stowarzyszonych oraz grup docelowych) – mechanizmy, procedury, praktyki, wytyczne, strategie i plany działania itp. wzbogacone o nowe wątki (np. wynikające z doświadczeń podmiotów za granicą, międzynarodowej skali odniesienia itp.)
- Rozwiązania do powielenia gdzie indziej (dobre praktyki, modele, wzorce itp.)
- Wyniki (*outputs*)– kto będzie je wykorzystywał, kto będzie miał do nich prawa, kto będzie je finansował po zakończeniu projektu?
- Charakter jednorazowy i krótkotrwały?

IV. Inspirujące przykłady zrealizowanych projektów (Interreg Południowy Bałtyk 2014-2020)

- **Tytuł:** Internationalisation of South Baltic maritime economy
- **Partner wiodący:** Międzynarodowe Targi Gdańskie
- **Problem do rozwiązania:** brak wspólnych działań marketingowych MSP w sferze niebieskiego sektora gospodarki na obszarze Południowego Bałtyku
- **Cel projektu:** stworzenie sieci współdziałania firm i interesariuszy (klastrów, organizacji pracodawców, władz regionalnych i lokalnych itp.) na rzecz lepszej rozpoznawalności firm MŚP z obszaru Południowego Bałtyku i lepszej współpracy w łańcuchach dostaw w regionie
- **Grupa docelowa:** małe i średnie przedsiębiorstwa w sferze niebieskiego sektora gospodarki
- **Efekty projektu:** sieć firm i interesariuszy pod wspólną marką (znakiem towarowym) INTERMARE, targi morskie, akcje promocyjne

South Baltic Creative Clusters

- **Tytuł:** Initiating a network of interacting creative clusters in the SB Region
- **Partner wiodący:** Media Dizajn, Szczecin
- **Problem do rozwiązania:** brak regularnej wymiany pomiędzy inicjatywami na rzecz przemysłów kreatywnych, a także impulsów z zewnątrz, które powinny przygotować grunt pod lepszą rozpoznawalność branż kreatywnych w obszarze Południowego Bałtyku na rynku pracy
- **Cel projektu:** wzmocnienie pozycji sektora przemysłów kreatywnych obszaru Południowego Bałtyku na tle innych dziedzin przemysłu poprzez lepszą współpracę w łańcuchów dostaw i oferowanie atrakcyjnych miejsc pracy
- **Grupa docelowa:** małe i średnie firmy sektora przemysłów kreatywnych
- **Efekty projektu:** sieć podmiotów w sferze przemysłów kreatywnych na całym obszarze Południowego Bałtyku, wdrożenie cyfrowych i fizycznych instrumentów współpracy (wspólna platforma komunikacyjna, coroczne fora, wspólna promocja)

- **Tytuł:** Secure Digitalisation for Sustainable Maritime Transport
- **Partner wiodący:** Blue Science Park, Karlskrona, Szwecja
- **Problem do rozwiązania:** konieczność szybkiej i skoordynowanej reakcji na wyzwania związane z cyberbezpieczeństwem w transporcie morskim
- **Cel projektu:** Podniesienie poziomu bezpieczeństwa i zbudowanie kompetencji w obszarze Południowego Bałtyku w postępującej cyfryzacji sektora spedycji i logistyki, poprzez łączenie interesariuszy morskich z sektorem IT i akademickimi obszarami cyberbezpieczeństwa, Big Data i Internetu rzeczy.
- **Grupa docelowa:** podmioty działające w sferze transportu morskiego (operatorzy jednostek pływających, władze portów, firmy IT, sektor B&R)
- **Efekty projektu:** sieć współdziałania, pilotaż otwartych/sieciowych innowacji w sferze cyberbezpieczeństwa

- **Tytuł:** Integrated Sustainable Waste Management Systems decreasing pollution discharges in the South Baltic area
- **Partner wiodący:** Instytut Maszyn Przepływowych PAN, Gdańsk
- **Problem do rozwiązania:** brak wystarczającego zaangażowania mieszkańców w transformacji liniowych systemów gospodarki odpadami na obszarze Południowego Bałtyku w kierunku zrównoważonych systemów o obiegu zamkniętym.
- **Cel projektu:** wdrożenie systemów Zintegrowanej Zrównoważonej Gospodarki Odpadami (ISWM), które zmniejszą zanieczyszczenia pochodzące z sektora gospodarki odpadami, a jednocześnie zapewnią efektywny recykling zasobów odpadów komunalnych
- **Grupa docelowa:** gminy i mieszkańcy uczestniczące w procesie współtworzenia zrównoważonych systemów o obiegu zamkniętym
- **Efekty projektu:** „żywe laboratoria”, podręcznik współprojektowania, aplikacje użytkownika do recyklingu frakcji odpadów komunalnych

INTERCONNECT

- **Tytuł:** INTERCONNECT
- **Partner wiodący:** InnoBaltica, Gdańsk
- **Problem do rozwiązania:** obecna oferta transportu publicznego w niewielkim stopniu spełnia oczekiwania klientów co do łatwości i atrakcyjności podróży regionalnych i transgranicznych, przy niewielkiej liczbie zintegrowanych opcji biletów na przejazdy multimodalne, utrudnionym dostępie do informacji pasażerskiej w jednym miejscu i braku wyraźnych korzyści dla użytkowników
- **Cel projektu:** wzmocnienie zrównoważonej mobilności na obszarze Południowego Bałtyku poprzez budowę kompetencji, wspólne działania pilotażowe i akcje promocyjne na rzecz wyboru opcji transportu zbiorowego
- **Grupa docelowa:** operatorzy transportu publicznego, mieszkańcy
- **Efekty projektu:** pilotaż zintegrowanych rozwiązań biletowo-taryfowych, miano „projektu flagowego” Unijnej Strategii dla Regionu Morza Bałtyckiego

- **Tytuł:** Marine spatial planning instruments for sustainable marine governance
- **Partner wiodący:** Uniwersytet Gdański
- **Problem do rozwiązania:** planowanie przestrzenne obszarów morskich (MSP) to nowy rodzaj zrównoważonego zarządzania obszarami morskimi, w którego proces jak dotąd zaangażowały się głównie środowiska eksperckie
- **Cel projektu:** poprawa kompetencji i zwiększenie grona uczestników w procesie planowania przestrzennego obszarów morskich
- **Grupa docelowa:** władze lokalne/regionalne, uniwersytety, przedsiębiorstwa, samorządy lokalne/regionalne, przedsiębiorstwa, agencje sektorowe, organizacje pozarządowe i inne zainteresowane strony
- **Efekty projektu:** poprawa umiejętności współpracy transgranicznej w sferze MSP, szanse zatrudnienia dla ponad 300 osób, które zdobędą atrakcyjne, nowe umiejętności

Biking South Baltic!

- **Tytuł:** Promotion and development of the Baltic Sea Cycle Route (Route No. 10) in Denmark, Germany, Lithuania, Poland and Sweden
- **Partner wiodący:** Pomorska Regionalna Organizacja Turystyczna (PROT)
- **Problem do rozwiązania:** niewykorzystany potencjał obszaru Południowego Bałtyku dla turystyki rowerowej; niewystarczająca promocja Bałtyckiej Trasy Rowerowej (EuroVelo 10) w ujęciu transgranicznym
- **Cel projektu:** promocja, rozwój i komercjalizacja Bałtyckiej Trasy Rowerowej z Kopenhagi do Gdańska jako produktu turystycznego obszaru Południowego Bałtyku - w uzupełnieniu działań podejmowanych przez poszczególne regiony w zakresie tworzenia i modernizacji infrastruktury rowerowej oraz kreowania produktu turystycznego bazującego na turystyce aktywnej
- **Grupa docelowa:** samorządy oraz podmioty sektora turystyki w regionach, przez które przebiega Bałtycka Trasa Rowerowa, turyści
- **Efekty projektu:** serwis promocyjny trasy EuroVelo nr 10 z Kopenhagi do Gdańska oraz strategia rozwoju trasy EuroVelo nr 10 na lata 2020-2030

To tyle na dziś.
Dziękuję za uwagę.

Dr Wiktor Szydarowski